

Framtid Arbete – nätverkscoaching

Ett Finsamfinansierat projekt i SDF Rosengård

Projektperiod: 2012-02-01 – 2013-06-15
Projektägare: Eva Sundberg, enhetschef Familjebasen, SDF Rosengård
Processledare: Karin S Andersen, Familjebasen, SDF Rosengård

Innehåll

Sammanfattning	5
Aktiviteter enligt ansökan om insatsstöd	5
Processbeskrivning	5
Mål- och resultatuppföljning.....	5
Processledarens lärdomar, erfarenheter och reflexioner.....	6
Inledning	7
Bakgrund.....	7
Syfte och mål	7
Disposition	8
Del 1 – Projektaktiviteter för deltagarna	9
Nätverksarbete	9
Nätverkscoachning	10
Frågeställning och syfte med nätverksmötet.....	10
Handlings- och förhandlingsutrymme	11
Tid och antal deltagare.....	11
Anteckningar	12
Mågruppsbeskrivning	12
Del 2 – Processen	15
Uppstart.....	15
Processen under arbetet med familjerna	16
Implementering och spridning	17
Arbetet i styrgruppen.....	18
Del 3 – Resultat.....	20
Resultatredovisning	20
Arbetsmarknad och försörjning.....	21
Demokrati och delaktighet	22
Metodutveckling och samverkan.....	25
Extern utvärdering	26
Ekonomisk rapport	26
Avslutande reflexion	27
Slutord.....	30

Sammanfattning

Aktiviteter enligt ansökan om insatsstöd

Framtid Arbete – nätverkscoachning (FA-N) har bedrivit nätverksarbete med arbetslösa unga hushåll som uppbär försörjningsstöd i SDF Rosengård. Projektet har prioriterat hushåll med barn. De deltagande familjerna har valts ut i samråd mellan den handläggande socialsekreteraren och processledaren. Därefter har ett nätverksmöte initierats för familjen, och detta har genomförts av ordinarie personal vid Nätverksgruppen i SDF Rosengård.

Totalt har 13 familjer deltagit i nätverksmöten, sammanlagt 21 individer och 46 tjänstemän representerande 6 verksamheter har deltagit vid dessa möten. Ambitionen har varit att bland de deltagande familjerna skulle olika typer av bakgrundsfaktorer såsom ålder, utbildning, bristande kunskaper i svenska samt sociala eller hälsomässiga problem finnas representerade.

FA-N har även arbetat med att sprida nätverksarbete som en metod för arbetet med arbetslösa, och har på olika sätt informerat personal vid olika verksamheter.

Processbeskrivning

FA-Ns utfall och genomförande har påverkats av många faktorer, dels yttre faktorer som inte har kunnat påverkas såsom sjukdomsfall, personalomsättning och en ärendeökning vid Försörjningsstödsenheten, och dels av svag förankring av projektidén innan start samt bristande kontinuitet i styrgruppen. Dessa brister har hanterats efterhand som de framkommit.

Ambitionen med FA-Ns process har varit att processledaren ska ta så liten plats som möjligt i det operativa arbetet. Var och en ska fortsätta utföra sina arbetsuppgifter så som man normalt hade gjort. Ett avsteg från denna princip har gjorts då processledaren själv aktivt letat efter potentiella deltagare och även tagit kontakt och presenterat projektet för dem. Anledningen till detta har varit att det varit svårt att rekrytera familjer till FA-N och att alternativet varit att målen med projektet inte gått att uppfylla.

Mål- och resultatuppföljning

Syftet med FA-N har varit

1. att de familjer som deltar i projektet ska nå självförsörjning genom arbete eller utbildning och
2. tvärsektorieell metodutveckling som inbegriper de myndigheter som möter arbetslösa med försörjningsstöd.

De prioriterade målen har varit följande:

- Att projektdeltagarna uppnår självförsörjning och en ökad integration och delaktighet i samhället genom arbete.
- Att man under projektets första år utarbetar en hållbar metod, med bas i den enskildes demokratiska deltagande och ansvar samt en konsekvent nätverksinriktning.

- Att öka kunskapen om nätverksarbete hos samverkande myndigheter och verksamheter.
- Att underlätta samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering.

Före genomfört nätverksmöte uppgav de deltagande familjerna att de hade följande aktiviteter:

	Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%
Studerar	6	29	1	5
Varav svenska (grund eller SFI)	5	24	1	5
Aktivitet via AF	2	9	1	5
Föräldralediga	2	9	0	0
Ingen aktivitet	3	14	6	29

Samtliga som uppgivit ”ingen aktivitet” har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen.

Efter genomfört nätverksmöte hade följande inträffat:

	Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%
Erhållit arbete	0	0	2	9
Arbetsmarknadsinsats	1	5	2	9
Studier	6	29	1	5
Föräldraledig	2	9	0	0
Annan planering	0	0	2	9
Ingen förändring	1	5	2	9
Avbrutit planering	2	9	0	0

Tre hushåll har efter deltagande i nätverksmöten blivit självförsörjande genom arbete eller studier.

Familjernas upplevelse av nätverksmötet var i stort positivt. Man har uppskattat att ”alla” berörda samlas till ett och samma möte där man tillsammans kan diskutera och finna lösningar på den aktuella situationen.

Processledarens lärdomar, erfarenheter och reflexioner

Det är svårt att driva igenom en metodförändring när man själv inte äger frågan. De flesta berörda tjänstemännen har varit positivt inställda till FA-N och den metod som använts, men när det gäller att avsätta tid till detta har det varit svårare.

Processledaren har även dragit slutsatsen att projekt av FA-Ns typ, med en liten projektorganisation enbart menad som igångsättare av en process, är både bra och kostnadseffektiv under förutsättning att det föregås av en noggrann planering och förprojektering.

Inledning

Bakgrund

Projektets idé bygger på en önskan om att finna strukturer för att med en tydligare helhetssyn kunna möta arbetslösa individer. Detta har sin bakgrund bland annat i att antalet malmöbor som uppstår försörjningsstöd har ökat samtidigt som det för vissa blivit allt svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Man har också sett att små bekymmer som hindrat ett inträde på arbetsmarknaden kan vara svåra att undanröja för den enskilda handläggaren och att dessa bekymmer med tiden också kan utvecklas till större problem som gör inträdet än svårare.

Inom SDF Rosengård har man i många år arbetat med nätverksinriktning som en metod bland annat när det funnits bekymmer kring barn och unga i stadsdelen. Nätverksmöten har initierats av individ- och familjeomsorgen, skolan, föräldrarna eller andra som uttryckt oro kring ett barn eller en familjesituation. Metoden är väl inarbetad i stadsdelen, och samtliga medarbetare inom individ- och familjeomsorgen har eller får en grundläggande utbildning i nätverksarbete. Nätverksarbetet bidrar till att planera, samordna och följa upp olika åtgärder och insatser: alla berörda vet vad som gäller och kan göra rätt prioritering i rätt läge.

Idén med FA-N är att använda nätverksmetoden för en delvis ny målgrupp och nytt fokus: arbetslösa med försörjningsstöd. Projektet innehåller den helhetssyn på individen och familjen som präglar nätverksarbete. Arbetssättet innebär ett tydligt klagörande av ansvar och ansvarsfördelning. Det innebär också en effektivisering av de samverkande parternas resursanvändande, eftersom flera myndigheter har kunnat göra en gemensam planering vid sittande möte och kan på så vis undvika dubbelarbete. Projektidén bygger på att de redan befintliga, ordinarie verksamheterna utför de arbetsuppgifter som normalt åligger dem, med skillnaden att det sker i nätverksmötesform. Med anledning av detta har man i projekt FA-N inte skapat en stor projektorganisation som ska utföra arbetsuppgifterna, utan endast en processledare för att driva utvecklingen initialt. Detta var även tänkt att underlätta implementeringen av metoden efter projektets slut.

Syfte och mål

Syftet med FA-N har varit tudelat: 1) att de familjer som deltar i projektet ska nå självförsörjning genom arbete eller utbildning och 2) tvärssektoriell metodutveckling som inbegriper de myndigheter som möter arbetslösa med försörjningsstöd. Därför har den här rapporten ett fokus på både metodutvecklingsprocessen och på den enskilde individens utveckling.

Framtid Arbete – nätverkscoachnings mål har varit följande:

- Att projektdeltagarna uppnår självförsörjning och en ökad integration och delaktighet i samhället genom arbete.
- Utifrån gemensamma målgrupper göra olika insatser som ska leda till att projektdeltagarna återställer eller ökar sin funktions- och arbetsförmåga.

- Insatserna ska ske i öppen dialog med den enskilde, som med eget ansvarstagande blir delaktig och har ett medinflytande i all planering.
- Insatserna ska på ett demokratiskt sätt stärka den enskildes förmåga till ett självständigt liv och den egna aktiva medverkan ska alltid stödjas.
- Att man under projektets första år utarbetar en hållbar metod, med bas i den enskildes demokratiska deltagande och ansvar samt en konsekvent nätverksinriktning.
- Att öka kunskapen om nätverksarbete hos samverkande myndigheter och verksamheter.
- Att myndigheterna tillsammans skapar nya och förbättrade arbetsformer för människor som riskerar att hamna mellan stolarna och utveckla ett permanent utanförskap.
- Att projektet är nyskapande i att stimulera, fördjupa och skapa hållbara rutiner för en ökad och resurseffektiv samverkan mellan aktuella myndigheter kring målgruppen.
- Att öka den gemensamma kunskapen hos samverkande myndigheter och verksamheter om behoven hos flyktingar och invandrare som står långt från arbetsmarknaden och som saknar förankring i samhället. Detta ska ske genom en utveckling av innovativa arbetsmetoder och förändrat förhållningssätt.
- Att underlätta samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering.

Målgruppen har varit unga hushåll som uppstår försörjningsstöd av SDF Rosengård där minst en i familjen varit arbetslös på heltid. Projektet har prioriterat hushåll där det finns barn utifrån tanken att barn till föräldrar med förankring på arbetsmarknaden och en anknytning till det etablerade samhället påverkas i en positiv riktning i form av bättre skolresultat och tidigare inträde på arbetsmarknaden.

Disposition

Denna rapport är strukturerad i tre delar:

Del 1 – Projektaktiviteter för deltagarna

En beskrivning av metoden som använts, de aktiviteter som genomförts med projektets deltagare samt de familjer som deltagit.

Del 2 – Processen

Projektets arbetsprocess utifrån processledarens erfarenheter. I detta avsnitt finns även en redogörelse av arbetet med att sprida och implementera metoden.

Del 3 – Resultat

Projektets resultat, en kortare sammanfattning av den externa utvärderingen samt avslutande reflexioner.

Del 1 – Projektaktiviteter för deltagarna

Detta avsnitt inleds med en beskrivning av det traditionella sociala nätverksarbetet för att ge en bakgrund till hur arbetet har utformats. Därefter följer en beskrivning av hur FA-N har använt metoden. Avsnittet innehåller också en beskrivning av projektets målgrupp utifrån projektets deltagarprofil och andra relevanta bakgrundsfaktorer.

Nätverksarbete

Nätverksarbete har sin bas i bland annat systemteorin och bygger på ett antal antaganden om oss människor och vår utveckling:

- Vi påverkar och påverkas av det sociala sammanhang vi befinner oss i.
- Vi kan befinna oss i mer än ett socialt sammanhang, och dessa olika sammanhang påverkar varandra.
- Vi utvecklas i interaktion med personerna i vår omgivning.
- Denna interaktion kan vara både frivillig och ofrivillig.
- Ensam är inte stark.

Utifrån de här antagandena kan man inte isolera ett problem, socialt eller annat, vare sig till en enskild person eller från andra delar av livet. Vi kan inte dela in livet i olika avdelningar utan problem inom ett område ”spiller” över in i de andra områdena. Även andra personers problem påverkar oss; till exempel om vår partner drabbas av sjukdom eller förlorar arbetet. När det gäller barns situationer är vi oftast medvetna om att hemsituationen till exempel påverkar prestationen och uppförandet i skolan, och vi tar också med detta i beaktande när vi planerar insatser eller behandling. Däremot är vi inte lika uppmärksamma på detta när vi arbetar med vuxna personer.

Nätverksarbete har funnits i olika tider och kulturer men började användas i sin nuvarande form inom det sociala arbetet i Sverige under 1970-talet. Det används idag inom flera olika områden: inom barnpsykiatri för att ge stöd till familjer med barn som har psykiatriska besvär, för att ge stöd när en person insjuknar i psykiskt sjukdom, för att planera utskrivning från behandlingshem, när ett barn har problem i skolan eller om ett barn behöver placeras utanför hemmet. Nätverksarbete ingår idag som en del av socialtjänstens utrednings-, behandlings- och förändringsarbete. Metoden har varit etablerad i SDF Rosengård sedan 1997, och drivits i nuvarande form, en specialiserad Nätverksgrupp, sedan 2000.

Ett nätverksmöte leds av en nätverksledare som är neutral i förhållande till huvudpersonen vid mötet. Nätverksledaren ska alltså inte vara en person som individen eller familjen har eller har haft kontakt med tidigare. Detta för att säkerställa att nätverksledaren inte har någon egen agenda vid mötet, utan låter deltagarna själva ta ansvar för innehållet. Nätverksledaren är också den person som mobiliserar nätverket: tillsammans med huvudpersonen formuleras syftet med mötet i form av en eller flera frågeställningar som ska tas ställning till. Huvudpersonen väljer deltagarna till mötet, nätverksledaren bjuder in och kan vid behov

förklara vad ett nätverksmöte innebär. I inbjudan specificeras också vad mötet kommer att handla om.

Vid själva nätverksmötet leder nätverksledaren mötet och ser till att alla kommer till tals och får beskriva sin syn på situationen. Detta är en av de saker som tydligast skiljer nätverksmötet från andra typer av trepartssamtal och liknande, då oftast en av de involverade är den som leder mötet. Nätverksledaren är noga med att huvudpersonen (klienten) och representanter från det privata nätverket får lika stor plats i mötet som myndighetsrepresentanterna, och kan hjälpa till med att ställa klargörande frågor om det är någon fråga eller information som är svår att förstå.

Nätverksmötena följer ofta samma struktur: nätverksledaren håller en inledning som bland annat innehåller att den enskilde häver sekretessen under själva mötet. Denna fråga har noggrant gått igenom med klienten innan mötet. Mötesdeltagarna presenterar sig och alla får sedan möjlighet att berätta om sin uppfattning om situationen. Tillsammans diskuteras olika lösningar. Nätverksledaren lämnar oftast diskussionen relativt fri men är ansvarig för att man håller sig till ämnet och att diskussionen är framtidsinriktad.

Under ett nätverksmöte väcks ofta många känslor och mötena kan ibland vara polariserade i den mening att det under mötet kan finnas motsatta viljor och idéer till lösningar. Detta ses som en naturlig del av nätverksarbetet och man arbetar med olika känslor kring tankar, idéer och lösningar. Målet är att finna en lösning som man kan enas kring. Det är då ofta nödvändigt att man har fått sätta ord på de farhågor man har i förhållande till de olika förslagen. Man är noga med att huvudpersonen och det privata nätverket har stort inflytande över lösningarna som man ska arbeta vidare med.

För ett traditionellt nätverksmöte avsätts cirka tre timmar, inklusive paus med kaffe och andra förfriskningar, och om man är färdig tidigare avslutas mötet då. Nätverksledaren för inga anteckningar utan deltagarna ansvarar själv för att dokumentera mötet och eventuella beslut.

Nätverkscoachning

Vi valde i inledningsskedet av projektarbetet att namnge det som görs, och eftersom målet var att utveckla ett sätt att coacha arbetslösa i nätverksmötesform fastslogs benämningen nätverkscoachning. Nätverkscoachningen bygger på samma principer som det traditionella nätverksarbetet men under projektiden har ett antal skillnader framträtt. Här följer en beskrivning av de mest framträdande inslagen i nätverkscoachning.

Frågeställning och syfte med nätverksmötet

I de möten som genomförts inom ramen för FA-N har i stort sett alla haft samma frågeställning:

På vilket sätt kan vi tillsammans arbeta och stödja XX så att han/hon kommer ut i arbete alternativt kan fullgöra sina studier alternativt genomföra annan planering?

Vid något möte har syftet varit att socialsekreteraren vid Försörjningsstödsenheten velat skapa en överblick över en klients behandlingskontakter och möjligheter till arbetslivsrehabilitering. Oftast har socialsekreteraren, tillsammans med processledaren vid en första konsultation, formulerat syftet, och den deltagande familjen har sedan vid det förberedande mötet bekräftat syftet och i viss mån utvecklat eller gjort förändringar.

Frågeställningen innehåller två element:

Arbetslinjen är tydlig. Målet med frågeställningen är självförsörjning eller snabbaste vägen till självförsörjning.

Klargöra myndighetspersoners olika uppdrag och samordna dessa.

Utifrån frågeställningarna har representanter för Arbetsförmedlingen och/eller Jobb Malmö varit viktiga deltagare då dessa tillhandahåller de insatser som efterfrågats. Utöver dessa har familjens socialsekreterare vid Försörjningsstödsenheten varit en självskriven deltagare, och studievägledare, lärare och andra har bjudits in vid behov. Få deltagande familjer har velat bjuda in representanter från det privata nätverket. Detta är dock heller inte ovanligt vid traditionella nätverksmöten eftersom många tenderar att vilja hålla familj och vänner utanför sina problem, åtminstone inledningsvis tills man känner sig mer trygg med mötesformen.

Handlings- och förhandlingsutrymme

De medverkande nätverksledarna har påtalat att det förefaller som att det varit svårare för huvudpersonen att i nätverkscoachningen skapa ett handlings- eller förhandlingsutrymme kring de olika lösningarna, än vad som är brukligt vid de traditionella nätverksmötena. Under ett samtal som processledaren haft med nätverksledarna kring detta framlades en tanke om att detta kan bero på att det är socialsekreteraren vid Försörjningsstödsenheten som är initiativtagare till mötet och har stort inflytande över mötets syfte, samt att rätten till bistånd är förknippad med tydliga krav på att vara aktivt arbetssökande. Arbetsförmedlingen ställer också tydliga krav på de inskrivna att följa det regelverk som finns för att man ska kunna komma i åtnjutande av olika insatser och förmåner. Då såväl socialsekreteraren som arbetsförmedlaren varit viktiga deltagare vid mötena blir detta också tongivande i mötet.

I kombination med den relativt enkla frågeställningen har detta medfört att nätverkscoachningsmötena varit av en mer strukturerad karaktär än de traditionella nätverksmötena. Vid något tillfälle skrevs även en dagordning på whiteboard under mötet, och de frågor som nätverksledaren ställer är fokuserade på att finna konkreta lösningar på huvudpersonen situation.

Det har inte framkommit någon tydlig polarisering vid mötena annat än vid enstaka korta stunder. Detta kan också ha sin grund i de tydliga krav som ställs på klienten från såväl Arbetsförmedlingen som Försörjningsstödsenheten.

Tid och antal deltagare

Generellt sett har tiden för nätverksmötet inom FA-N varit kortare än för de mer traditionella. Inom FA-N har de varierat mellan 45 minuter och två och en halv timme, med en ungefärlig genomsnittstid på knappt två timmar. Detta kan bland annat bero på att frågeställningen varit relativt enkel och att förhandlingsutrymmet varit mindre, vilket resulterat i kortare diskussioner under mötet. En annan tänkbar anledning till de kortare mötena är att det varit färre deltagare vid varje möte och att det vid de flesta möten endast rört sig om tjänstemän. Antalet deltagare (förutom huvudpersonerna) har varierat mellan sex och två personer.

Efter mötet med endast två inbjudna reflekterade den aktuella nätverksledaren och processledaren kring huruvida detta möte kunde definieras som ett nätverksmöte, och vilken funktion nätverksledaren egentligen haft vid mötet då merparten av samtalet skedde mellan huvudpersonen och arbetsförmedlaren. Nätverksledaren hade dock bidragit med att ange

tonen för mötet som en dialog på lika villkor och ställde förtydligande frågor vid flera tillfällen för att klargöra fakta och fördjupa diskussionen.

Anteckningar

Som tidigare nämnts förs inga anteckningar eller annan dokumentation gemensamt under nätverksmötena, men FA-N har genomfört försök med att vid ett antal möten sammanfatta överenskommelserna i slutet av mötet och även vid två möten efteråt skickat ut överenskommelsen skriftligt till deltagarna. Detta för att pröva om en mer strukturerad avslutning på mötena ger en ökad tillfredsställelse och större samsyn på överenskommelsen bland de deltagande tjänstemännen. Anledningen till att detta gjordes vid endast två möten var att idén först kom upp i ett sent skede i en metoddiskussion mellan nätverksledarna och processledaren. Det har därför varit svårt att följa upp och dra några generella slutsatser av hur detta tagits emot, men de tjänstemän som erbjudits anteckningar från mötena har uttryckt sig positivt om detta.

Mågruppbeskrivning

Målgruppen i FA-N omfattar 15 hushåll (max 30 vuxna individer). I ansökan om projektmedel beskrivs de som ”arbetsökande, barnfamiljer samt andra vuxenhushåll med försörjningsstöd i SDF Rosengård”. Då antalet deltagare är begränsat har processledaren efter inledande diskussioner med främst Försörjningsstödsenheten, SDF Rosengård, valt att ha huvudsakligt fokus på familjer med barn, och alltså prioritera andra vuxenhushåll lägre. FA-N vill genom detta tydliggöra barnperspektivet i arbetet och ge de deltagande föräldrarna möjligheten till att ge sina barn en bättre framtid. Deltagarprofilen har därför sett ut som följer:

- Hushållet ska uppbära försörjningsstöd i SDF Rosengård
- Hushållet bör ha barn
- Minst en i hushållet ska vara arbetslös på heltid
- Minst en i hushållet ska vara under 30 år
- Vid behov ska barnomsorg vara ordnad (inom rimlig tid)
- Det ska finnas behov av kontakt med JobbMalmö/AF
- Hushållet ska vilja nå egen försörjning

Målgruppen har avgränsats åldersmässigt, då unga personer är en prioriterad målgrupp bland projektets samverkanspartners. I projektmedelsansökan beskrivs också att projekt FA-N skulle arbeta med en diversifierad målgrupp utifrån deltagarnas bakgrund, hälsotillstånd, kunskaper i svenska språket, förankring på den svenska arbetsmarknaden med flera hinder. Detta har dock inte beaktats i deltagarprofilen, men kommer att beröras nedan i beskrivningen av de deltagande familjerna.

Det begränsade deltagarantalet (15 hushåll) är valt utifrån att man i projektet skulle kunna fokusera på metodutvecklingen, men antalet ändå tillåter den spridning av bakgrund, familjekonstellationer med mera som eftersträvas.

Totalt har det genomförts förmöten med 15 familjer och 13 av dessa ledde till ett nätverksmöte. Familjerna som deltagit i nätverksmöten har bestått av 9 par, varav 8 med barn samt 4 ensamstående personer, varav 2 med barn. Beträffande ett av paren ville mannen inte delta i nätverksmötet, så det totala antalet vuxna individer som deltagit i nätverksmöten har uppgått till 21 stycken. 16 har barn berörts av nätverksmötena, och ett av barnen är familjehemsplacerat.

Av dessa 21 individer var 12 kvinnor och 9 män. Tre av de ensamstående var kvinnor och en var man. De ensamstående med barn var endast kvinnor.

I deltagarprofilen angavs att minst en i hushållet ska vara under 30 år. Det har dock gjorts ett undantag från detta på grund av att det varit svårt att rekrytera deltagare till projektet. Således var den yngsta deltagaren 21 år och den äldsta 42 år. Medianåldern var 28 år.

Om man tittar närmre på personernas bakgrunder ser det ut som följer:

	Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%
Arbetat i Sverige	2	9	4	19
Svenskt gymnasium	1	5	5	24
Utländskt gymnasium	3	14	1	5
Behov av tolk	5	24	2	9
Ohälsa	2	9	6	29
Problem i familj/sociala svårigheter	9	43	5	24

Tabell 1 Bakgrundsfaktorer, n=21

Av tabellen framgår att ungefär hälften av deltagarna har gått i gymnasium eller har motsvarande utländsk utbildning. Enbart en tredjedel har förankring på den svenska arbetsmarknaden. Av de personer som uppgett att de inte har någon gymnasieutbildning är det endast en person som har arbetslivserfarenhet.

Värt att notera är också att betydligt fler män än kvinnor beskriver att de har problem med hälsan. Problemen har, vid alla tillfällen utom ett, varit diagnostiserade av läkare, men endast två av åtta personer uppgav att de vid nätverksmötet hade en pågående läkarkontakt. Att tre gånger så många män lider av ohälsa står i kontrast till att fler kvinnor än män generellt sett är sjukskrivna¹.

Under rubriken ”Problem i familj/sociala svårigheter” finner vi sådant som barns handikapp, problem med boende, långvarig isolering, kriminalitet, missbruk och liknande problem som på olika sätt kan påverka en persons förmåga att fullgöra studier eller få och behålla ett arbete. Här är utgångspunkten personernas egna beskrivningar och upplevelse av problemen som hinder och helt bortsett från att det eventuellt kan råda delade meningar om så kallat kategoriboende eller handikappade barn utgör hinder på arbetsmarknaden.

För de gifta eller sammanboende paren samt en av de ensamstående kvinnorna berodde dessa problem mestadels på mannen eller barnen. Enbart två ensamstående kvinnor beskrev problem som rörde dem själva i form av långvarig isolering och följd av långvarig psykiatrisk problematik. Att kvinnornas problem i så stor utsträckning har sin utgångspunkt i maken eller barnen kan tolkas som att kvinnorna har ett stort ansvar för familjemedlemmarna. Här kan det vara relevant att fundera på om kvinnorna själva har valt ansvaret eller om det förväntas av dem från omgivningen.

¹ Se bland annat IFAU-rapport 2011:2 Kvinnors och mäns sjukfrånvaro

När deltagarna anmälts till FA-N har de uppgivit att de haft olika aktiviteter och insatser:

	Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%
Studerar	6	29	1	5
<i>Varav svenska (grund eller SFI)</i>	5	24	1	5
Aktivitet via AF	2	9	1	5
Föräldralediga	2	9	0	0
Ingen aktivitet	3	14	6	29

Tabell 2 Aktiviteter vid aktualisering, n=21

Totalt har 9 personer (nästan hälften av deltagarna) uppgivit att de inte har någon aktivitet eller annan planering, även om de hade en aktuell handlingsplan på Arbetsförmedlingen. Även här är utgångspunkten deltagarnas egna beskrivningar och uppfattning av sin situation.

När det gäller mål i yrkeslivet kan man konstatera att kvinnornas ofta vill arbeta inom starkt kvinnodominerade yrken som till exempel barnskötare, undersköterska, inom socialt arbete, i butik eller som frisör. Kvinnorna hade också en mer klar planering, huvudsakligen fortsatta studier. Några hade en mycket tydlig bild av vilka studier som krävdes för att de skulle kunna nå sina mål. Andra hade en mer oklar bild, men visste att de ville studera eftersom de ansåg att studier skulle ge dem större möjligheter på arbetsmarknaden.

Bland männen förekom mest traditionellt manliga yrken inom lager, transport och fastighetsskötare, men även arbete inom butik och städ. De två sistnämnda är traditionellt kvinnodominerade yrken: 60 procent av butiksanställda och 80 procent inom lokalvård är kvinnor. Intressant att notera är också att medan samtliga kvinnor haft tydliga mål har ett antal män varit yrkesbestämda och uppgett ”ett jobb jag kan klarar av” eller ”ett arbete där jag får röra på mig” som mål.

Del 2 – Processen

I detta avsnitt beskrivs den process som projekt Framtid Arbete – nätverkscoachning har genomgått i någorlunda kronologisk ordning. Detta omfattar även en beskrivning av halvtidsseminariet och arbetet med spridning och implementering av metoden.

Uppstart

Framtid Arbete – nätverkscoachning planerades av en av nätverksledarna i Nätverksgruppen, SDF Rosengård tillsammans med enhetschefen på Familjebasen under slutet av 2011. Nätverksledaren var också tilltänkt som processledare för projektet. Under planeringsstadiet togs många skilda kontakter, och möten hölls med bland annat enhetschefen vid Försörjningsstödsenheten samt företrädare för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Mycket planering av detaljerna kring hur man skulle rekrytera deltagare och genomföra arbetet gjordes av den tilltänkta processledaren tillsammans med den arbetsförmedlare som arbetar utlokaliserad till Försörjningsstödsenheten. Vid ansökan om projektmedel hade berörda parter på olika sätt och i olika grad involverats i förberedelseprocessen, och eftersom man uppfattat samtycke till att de berörda skulle delta i projektverksamheten antogs det att projektet var väl förankrat hos dessa.

Den tilltänkta processledaren erhöll i januari 2012 en annan tjänst, och påbörjade aldrig arbetet i projektet. Istället rekryterades en ny processledare med kunskap om försörjningsstödsarbete och arbetsmarknadsinsatser, men utan vidare kunskaper om nätverksarbete. Processledaren har såväl organisatoriskt och fysiskt tillhört Familjebasen, SDF Rosengård.

När processledaren tillträdde i februari 2012 gavs intrycket initialt att FA-N var väl förankrat i de verksamheter som skulle delta, men vid de första kontakterna med Försörjningsstödsenheten stod det dock relativt tidigt klart att det så inte var fallet. Det fick som följd att processledaren behövde förnya arbetet med att med att förankra projektet hos socialsekreterarna på Försörjningsstödsenheten beträffande sammanhang, syfte och metod.

I samband med detta blev också den utlokaliserade arbetsförmedlaren långtidssjukskriven, och det beslutades gemensamt av Arbetsförmedlingens representant och chefen för individ- och familjeomsorgen i Rosengård att ingen ny kontaktperson vid Arbetsförmedlingen skulle utses. En av nätverksledarna i Nätverksgruppen utsågs till kontaktperson till projektet, och denne och den nytillträdde processledaren började gemensamt planera genomförandet. Kontaktpersoner skulle även utses vid Försörjningsstödsenheten och från Region Skåne. Detta skedde i slutet av mars. Kontaktperson från Jobb Malmö var redan utsedd när projektet startade.

Nätverksledaren som skulle vara kontaktperson i FA-N drabbades under den inledande planeringen av en familjetragedi och planeringen stannade av. När det stod klart att hon inte skulle återuppta sina ordinarie arbetsuppgifter återupptogs arbetet tillsammans med de två kvarvarande nätverksledarna som utöver arbetet med FA-N även övertog kollegans andra, ordinarie arbetsuppgifter.

Processen under arbetet med familjerna

Det hade planerats att den utlokaliserade arbetsförmedlaren och processledaren tillsammans skulle rekrytera deltagare till projekt FA-N via socialsekreterarnas ärendedragningar. Sedan skulle processledaren kalla deltagaren till projektet. Denna överenskommelse gjordes av personen som planerade FA-N och arbetsförmedlaren, men dokumenterades inte i ansökan eller på annat sätt. När projektet sedan startade hade den tillträdande processledaren således ingen information om överenskommelsen. Rekryteringen av familjer till FA-N fick en annan utformning: socialsekreterarna vid Försörjningsstödsenheten gjorde ett urval bland sina klienter och dessa föredrogs för processledaren.

Det har varit tydligt att socialsekreterarna har varit positivt inställda till FA-N och den metod som använts, men när det gäller avsätta tid till detta har det varit svårare på grund av en starkt ökande ärendebelastning på enheten. Framförallt har detta visat sig i arbetet med att rekrytera familjer. Inledningsvis var det en stor mängd familjer som föredrogs för processledaren, men många av familjerna föll ifrån då de ofta hade en väl fungerande planering. Med tiden föredrogs allt färre familjer, för att i stort sett upphöra efter sommaren. Förutom den ökande belastningen angavs också svårigheter att finna lämpliga familjer inom målgruppen. Man uppgav bland annat att hushållen inom FA-Ns åldersgrupp inte hade några särskilda svårigheter eller sociala problem, och att man därför inte haft familjer att hänvisa.

Processledaren har försökt underlätta rekryteringen, bland annat genom att förlägga en del av arbetstiden på Försörjningsstödsenheten, att aktivt söka kontakt med socialsekreterarna och till slut själv söka ärenden. Idén från början var också att var och en inom de ordinarie verksamheterna skulle utföra sina ordinarie arbetsuppgifter inom ramen för FA-N. Detta innebar bland annat att socialsekreterare skulle kontakta de utvalda familjerna och boka in ett förberedande möte med processledaren och nätverksledaren. Vid detta möte skulle socialsekreteraren inte medverka, utan processledaren förde så att säga socialsekreterarens talan under mötet. Under hösten, när rekryteringen av familjer var som svårast på grund av socialsekreterarnas arbetsbelastning tog processledaren även den första kontakten med familjerna för att avlasta socialsekreteraren.

Det har också varit tydligt att information försvinner och förändras över tid om diskussionen inte hålls vid liv kontinuerligt. Processledaren har kontinuerligt i samtal med socialsekreterare fått reda ut missförstånd om projektets innehåll och målgrupp samt förtydliga mål och syfte.

Det var under en period svårt att planera nätverksmöten då handläggare från de samverkande myndigheterna menade att man inte hann delta eller uttryckte tveksamhet till om detta verkligen var en arbetsuppgift man skulle utföra. Ytterligare ett bekymmer har varit att finna tider som kunde passa alla inblandade parter. Från Arbetsförmedlingens sida löstes detta i december 2012 genom att två arbetsförmedlare från det nystartade AF Bryggan representerade Arbetsförmedlingen vid samtliga nätverksmöten inom FA-N. Dessa två arbetsförmedlare har prioriterat arbetet med FA-N vilket har gjort det betydligt enklare att finna passande tider för nätverksmöten.

Implementering och spridning

Nätverksledarna har i arbetet inom projekt FA-N delvis arbetat med deltagare från myndigheter man inte tidigare arbetat med i samma utsträckning. Detta gäller framförallt representanter från Arbetsförmedlingen och Jobb Malmö som visserligen tidigare i viss utsträckning deltagit vid nätverksmöten då och då, men inte haft en så central roll som inom FA-N. Detta har medfört att nätverksledarna och processledarna även fått arbeta med att förklara och förankra metoden hos dessa myndighetsrepresentanter. Under den operativa fasen har detta bland annat gjorts genom att en nätverksledare hållit föredrag om nätverksarbete för personalen på Jobb Malmö, enheten för utbildning och arbete samt för personalen på Merit Utbildning. Personalen på Arbetsförmedlingen har erbjudits motsvarande information för sin personal, och information har getts individuellt till de arbetsförmedlare som efterfrågat detta.

Processledaren har träffat kurator vid Vårdcentralen Rosengård för att informera om projektet och fört en diskussion kring användbarheten av metoden i kurators arbete. Intresse har funnits och plats på grundläggande nätverksutbildning har erbjudits, men kuratorn har inte haft möjlighet att delta.

Vid en träff för nätverksledare i Skåne har processledaren medverkat och informerat om projektet. Detta ledde bland annat till att processledaren och nätverksledarna i SDF Fosie och SDF Hyllie kommit överens om att processledaren skulle delta vid deras information om nätverksarbete för socialsekreterarna vid stadsdelarnas Försörjningsstödsenheter. Datum var inbokade för båda stadsdelarna, men dessa bokades av på grund av tidsbrist från socialsekreterarnas sida.

Processledaren har även haft kontakt med de socialsekreterare som arbetar med projektet Hela Familjen i SDF Södra Innerstaden och ett möte för gemensamt erfarenhetsutbyte genomfördes. Då det vid mötet, och även vid senare kontakter, varit oklart om Hela Familjen skulle fortsätta under 2013 har inga fler möten genomförts. Även en socialsekreterare i SDF Kirseberg som arbetar med unga försörjningsstödstagare har tagit del av projektet.

Efter den operativa fasen har en heldagsworkshop genomförts av processledaren tillsammans med personalen vid Jobb Malmö, enheten för arbete och utbildning. Dagen innehöll information om traditionellt nätverksarbete, nätverkscoaching samt diskussioner hur detta kan tillämpas i det dagliga arbetet. Även Arbetsförmedlingen erbjöds platser i denna workshop men deltog inte.

Under hela projekttiden har de samverkande myndigheterna erbjudits att delta i den tre dagar långa utbildningen i grundläggande nätverksarbete som nätverksgruppen i SDF Rosengård erbjuder. Även detta har varit ett led i att sprida kunskap om nätverksarbete som metod.

Nätverksgruppen i SDF Rosengård var värdar för den 8:e Nordiska Nätverkskonferensen som gick av stapeln i månadsskiftet maj-juni. Konferensen arrangeras var tredje år, och i år kom cirka 200 deltagare från Sverige, Norge, Danmark, Finland samt Ryssland. Nätverkscoaching är en del av det som presenterades som en nyhet i Nätverksgruppens workshop.

I maj 2012 genomfördes FA-Ns halvtidsseminarium. Detta genomfördes i form av en halvdagsworkshop om metodutveckling. Tanken var att få andra personers synpunkter på

projektverksamheten och vad som kunde vara viktigt att tänka på i den fortsatta utvecklingen av projektet. Ungefär 15 personer deltog från många olika verksamheter. Halvdagen innehöll processledarens projektbeskrivning av FA-N, föreläsning av Joakim Tranquist, från Tranquist Utvärdering, om vikten av samverkansstrukturer samt en framtidsdialog i ”nätverksanda” som leddes av två nätverksledare. Under dialogen diskuterade man i mindre grupper kring två frågeställningar:

Tänk dig att vi befinner oss ett år in i framtiden, och utvecklingen av FA-N har varit bra/lyckad ur ditt eller din verksamhets perspektiv och för klienterna? Vad betyder det för dig i praktiken? För klienterna? För dina samarbetsparter?

Var det något du var bekymrad över i projektets utveckling? Vad fick din oro att minska? Vad behövdes/gjordes för att bekymren över projektets utveckling skulle minska?

Svaren var samstämmiga från grupperna, och man lyfte fram i stort sett samma framgångsfaktorer som i projektansökan: ökat samarbete ger bättre resultat för klienterna och bättre resursutnyttjande för de samverkande myndigheterna. Man var också eniga kring den oro eller de farhågor man hade i form av tidsåtgången för insatsen och att verksamheten på grund av detta inte skulle prioriteras.

Man diskuterade även olika sätt att mäta och redovisa resultat, och det framkom synpunkter på att det var intressant att titta dels på om mötena har en reell betydelse för den enskildes liv, och dels på om projekt av den här typen är ekonomiskt lönsamma. Det är inte tillräckligt att alla inblandade tycker att det varit bra och att man uppskattar insatsen, utan det ska också kunna mätas i konkreta siffror.

Under projektets sista veckor har processledaren fått kontakt med olika Finsam-projekt som drivs inom Försäkringskassan som alla på olika vis arbetar med att förbättra mötet mellan brukaren och myndigheten samt mellan olika samverkande myndigheter. Processledaren har genomfört en inspirationsföreläsning om nätverkscoachning för coacherna i projekt AMA – Med aktivitetsersättning mot arbete, och har även haft inledande kontakter med projektet Finsam Unga samt kring utvecklingen av ett eventuellt nytt projekt med Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Förnyade kontakter kommer att tas med dessa till hösten 2013.

Arbetet i styrgruppen

Styrgruppen för Framtid Arbete – nätverkscoachning bestod inledningsvis av följande representanter:

- Eva Sundberg, enhetschef Familjebasen (ordförande och projektägare)
- Inger Leite, Individ- och familjeomsorgschef, SDF Rosengård
- Lena Hagelin, sektionschef, Jobb Malmö, enheten för arbete och utbildning
- Mats Rydberger, sektionschef, Arbetsförmedlingen Kungsgatan
- Marie Hendra, avdelningschef, Förebyggande och Fritid, SDF Rosengård
- Cecilia Persson, chef Vårdcentralen Törnrosen, Region Skåne
- Lena Roslund, processtödare, Finsam
- Karin Andersen, processledare

Under året har följande förändringar skett i styrgruppen:

- Istället för Inger Leite utsågs Anette Ahlberg, enhetschef Försörjningsstödsenheten
- Istället för Mats Rydberger utsågs Klas Holmqvist, sektionschef AF Bryggan
- Istället för Marie Hendra utsågs Paul Noble, enhetschef, Förebyggande och Fritid
- Istället för Cecilia Persson utsågs Monica Hesterman, kurator, Vårdcentralen Törnrosen

Samtliga byten genomfördes under sensvåren och sommaren 2012 när projektet varit i sitt uppbyggnadsskede. Styrgruppen har sammanträtt vid sex tillfällen, alla i samband med tertiärrapporteringen. Dessa förhållandevis glesa möten och den bristande kontinuiteten i styrgruppen har dessvärre medfört att arbetet i styrgruppen inte fungerat optimalt och den inte heller i önskvärd omfattning kunnat bidra till en så effektiv process som möjligt. Under hösten 2012 uppnåddes en viss stabilitet i styrgruppen, men på grund av projektets korta tidsram (18 månader) har inga förändringar i styrgruppens arbetssätt ansett relevanta.

Styrgruppsmedlemmarna har dock var och en för sig vid behov gett stöd till processledaren och undanröjt hinder som uppstått i arbetet.

Del 3 – Resultat

I detta avsnitt presenteras projektets mål och de resultat som framkommit. Den externa utvärdering som gjorts på uppdrag av Finsam presenteras också i korthet. Avsnittet avslutas med processledarens reflexioner kring såväl projektets aktiviteter som process och utveckling.

Resultatredovisning

Som tidigare nämnts har projekt FA-N huvudsakligen syftat till att utveckla gemensamma arbetsmetoder över sektorsgränser och till att deltagarna ska uppnå självförsörjning. Projektets mål har varit omfattande, och kan delas in i tre avdelningar:

- Arbetsmarknad och försörjning
  - Att projektdeltagarna uppnår självförsörjning och en ökad integration och delaktighet i samhället genom arbete.
  - Utifrån gemensamma målgrupper göra olika insatser som ska leda till att projektdeltagarna återställer eller ökar sin funktions- och arbetsförmåga.
- Demokrati och delaktighet
  - Insatserna ska ske i öppen dialog med den enskilde, som med eget ansvarstagande blir delaktig och har ett medinflytande i all planering.
  - Insatserna ska på ett demokratiskt sätt stärka den enskildes förmåga till ett självständigt liv och den egna aktiva medverkan ska alltid stödjas.
  - Att man under projektets första år utarbetar en hållbar metod, med bas i den enskildes demokratiska deltagande och ansvar samt en konsekvent nätverksinriktning.
- Metodutveckling och samverkan
  - Att öka kunskapen om nätverksarbete hos samverkande myndigheter och verksamheter.
  - Att myndigheterna tillsammans skapar nya och förbättrade arbetsformer för människor som riskerar att hamna mellan stolarna och utveckla ett permanent utanförskap.
  - Att projektet är nyskapande i att stimulera, fördjupa och skapa hållbara rutiner för en ökad och resurseffektiv samverkan mellan aktuella myndigheter kring målgruppen.
  - Att öka den gemensamma kunskapen hos samverkande myndigheter och verksamheter om behoven hos flyktingar och invandrare som står långt från arbetsmarknaden och som saknar förankring i samhället. Detta ska ske genom en utveckling av innovativa arbetsmetoder och förändrat förhållningssätt.
  - Att underlätta samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering.

Med anledningen av att projekttiden varit begränsad beslutade styrgruppen i inledningsskedet att projektet skulle prioritera fyra mål:

- Att projektdeltagarna uppnår självförsörjning och en ökad integration och delaktighet i samhället genom arbete.
- Att man under projektets första år utarbetar en hållbar metod, med bas i den enskildes demokratiska deltagande och ansvar samt en konsekvent nätverksinriktning.
- Att öka kunskapen om nätverksarbete hos samverkande myndigheter och verksamheter.
- Att underlätta samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering.

Dessa mål valdes både utifrån att de ansågs som viktiga och angelägna mål att nå samt att man inom projektperioden antingen kan mäta eller får en indikation av resultatet. Övriga mål har naturligtvis också funnits med under arbetet, och kommer här under att redovisas i den omfattning det är möjligt. Då målen är av olika karaktär har också olika mätmetoder använts: registerkontroller, enkätundersökning och uppföljande intervjuer med deltagarna.

Arbetsmarknad och försörjning

Att uppnå självförsörjning är ett mål som är relativt lätt att mäta, och även en minskning av utbetalat försörjningsstöd räknas här som ett lyckat resultat. Det andra målet inom detta område – att deltagarna återställer eller ökar sin funktions- och arbetsförmåga – kan däremot vara något svårare att mäta inom projektperioden. Här mäts därför även hur många personer som efter nätverksmötena deltar i relevanta arbetsmarknadsinsatser via Malmö stad eller Arbetsförmedlingen. Processledaren har löpande följt upp deltagarna och under våren 2013 har följande kunnat noteras:

	Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%
Erhållit arbete	0	0	2	9
Arbetsmarknadsinsats	1	5	2	9
Studier	6	29	1	5
Föräldraledig	2	9	0	0
Annan planering	0	0	2	9
Ingen förändring	1	5	2	9
Avbrutit planering	2	9	0	0

Tabell 3 Arbete, studier eller andra åtgärder, n=21

Som tidigare nämnts har kvinnorna haft tydlig och klar planering och det avspeglas även här. Samma sex kvinnor studerar efter nätverksmötet som innan, medan en man avbrutit studierna, och en annan man påbörjat studier. De två föräldralediga kvinnorna hade innan nätverksmötena även de planer på att studera efter föräldraledigheten. Denna planering stärktes under nätverksmötet, genom att man bland annat formulerade mer tidsatta mål inför studierna. Barnen har ställts i kö till barnomsorg så att glappet mellan föräldraledighet och fortsatta studier blir så kort som möjligt.

Av de tre personer som efter nätverksmötet deltar i arbetsmarknadsinsatser gör det både via Arbetsförmedlingen och via Jobb Malmö. De två männen deltar i rehabiliteringsåtgärder via Arbetsförmedlingen på grund av fysiska åkommor. Ytterligare två kvinnor erbjöds vid nätverksmötet att delta i rehabiliterande insatser vid AF och tackade ja till detta, men vid uppföljningen efter cirka två månader har båda kvinnorna avbrutit planeringen av oklara skäl. Båda kvinnorna hade olika psykiska problem.

De två personer som enligt tabellen har ”annan planering” gäller två män för vilka planen inför och under nätverksmötet har gällt arbete eller studier, men vid uppföljningen har det visat sig att de för närvarande inte står till arbetsmarknadens förfogande: en deltar i missbruksbehandling och en avtjänar ett fängelsestraff. Mannen som deltar i missbruksbehandling skrevs under nätverksmötet ut från Arbetsförmedlingen, ett beslut som man gemensamt kom fram till vid mötet och där han själv, hustrun, socialsekreteraren, studievägledare vid Komvux och naturligtvis arbetsförmedlaren medverkade i beslutet. Denna typ av gemensamma beslut är signifikanta för nätverksmötena.

Tre personer uppger efter nätverksmötena att ingen förändring i planeringen eller aktiviteten har skett. Dessa tre uttrycker att ”det inte händer något”, och att de önskar mer eller annan aktivitet för att komma vidare mot ett arbete. Motsvarande siffra innan nätverksmötena genomfördes var nio personer, en minskning med två tredjedelar.

Två av familjerna som deltagit i nätverksmöten har blivit helt självförsörjande från försörjningsstöd under projektperioden: en på grund av att mannen erhållit anställning vid Samhall och den andra genom att kvinnan studerar med studiemedel och mannen erhåller aktivitetsstöd. Ytterligare en person har börjat studera med studiemedel och hushållet har genom detta halverat sitt försörjningsstöd. Under 2012 har dessa hushåll erhållit totalt 289 936 kronor i försörjningsstöd. Något förenklat kan man då anta att stadsdelens utgifter för försörjningsstöd minskar med 230 779 kronor under 2013 (summan är beräknad på de två familjerna som blivit helt självförsörjande och halva kostnaden för familjen där kvinnan studerar med studiemedel).

Den andra mannen som erhållit arbete har fått sommarjobb på den praktikplats han fått via Arbetsförmedlingen. Då det inte är säkert att anställningen kommer att förlängas efter sommaren kommer han här inte att räknas som att han blivit självförsörjande.

Demokrati och delaktighet

En förutsättning för att uppleva att man har medinflytande i planeringen är att den enskilde själv får ta ställning till om man vill delta i olika aktiviteter eller inte. I nätverksarbete är det också viktigt att huvudpersonen för mötet deltar frivilligt, och inom ramen för FA-N har det därför varit viktigt att det inte får negativa konsekvenser vid de tillfällen familjer tackar nej till att delta. Då det kan vara svårt att säga nej till den socialsekreterare som handlägger försörjningsstödet, har processledaren och den aktuella nätverksledaren därför lagt sig vinn om att tydligt förklara frivilligheten vid förmötena samt att vid minst ett tillfälle frågat om samtycke till att delta. 28 familjer har blivit tillfrågade, och av dessa har 13 tackat nej direkt till sin socialsekreterare och två under det förberedande mötet.

Ytterligare en aspekt av delaktighet är upplevelsen av själva nätverksmötet. Detta har processledaren försökt mäta genom att familjerna fått svara på ett kort frågeformulär om sin livssituation och om sin upplevelse av nätverksmötet. Beträffande frågan om personernas livssituation så har den sin grund i att försöka undersöka om nätverksmötet har någon form av inverkan på livet som helhet, och inte bara på planeringen inför den yrkesmässiga framtiden. För att ha ett jämförelsematerial svarade deltagarna på dessa frågor både före och efter nätverksmötet.

Formulären har inspirerats av Scott Millers Outcome Rating Scale (ORS) och Session Rating Scale (SRS). ORS och SRS används främst inom den lösningsfokuserade terapin, och processledaren har tidigare arbetat med dessa med god erfarenhet. Det föll sig därför

naturligt att använda ORS och SRS som grund för frågorna. Formulären fylls inte i anonymt och processledaren har varit närvarande när deltagarna svarat på frågorna. Detta medför att tolkningen av resultaten ska göras försiktigt då de flesta tenderar att ge positiva eller mycket positiva svar vid personligt deltagande från frågeställaren. Processledaren har därför främst använt frågeformulären som underlag för ett samtal, i syfte att få en mer nyanserad bild av upplevelsen. Syftet var också för att säkerställa att alla svarar på samma frågor och för att eventuellt se om det är möjligt att utläsa någon form av tendens ur svaren.

Formuläret gällande livssituationen har bestått av fem frågor:

- Hur mår du (både fysiskt och psykiskt)?
- Hur är relationerna till familj, släkt och nära vänner?
- Hur fungerar arbete och skola?
- Hur stark är din tro att ditt liv kommer att bli som du vill ha det?
- Hur nöjd är du med livet i största allmänhet?

Frågorna besvaras på en 10-gradig skala är 10 är den högsta/bästa skattningen och 0 är den lägsta/sämsta. Deltagarna svarade på frågorna både innan nätverksmötet (vid det förberedande mötet) och efter (antingen i direkt samband med mötet eller cirka en vecka efter). Totalt har 15 personer (omfattande 10 nätverksmöten) svarat på frågorna innan mötet² och 10 personer (omfattande 7 nätverksmöten). Bortfallet är en tredjedel av deltagarna.

Ur svaren går att läsa att de deltagande i stort nöjda är med sina liv; med få undantag skattar man sig högt på skalorna undantaget sitt mående, där svaren är betydligt mer spridda över skalan. Även beträffande arbete och skola har många svarat noll, då man varken har arbete eller skola att referera till. Man beskriver också att man har det ”ganska bra” och har inga direkta klagomål. Deltagarna har rört sig såväl uppåt som nedåt på skalan mellan de olika svarstillfällena och många har förklarat detta med ”dagsformen” – det aktuella måendet just idag påverkar svaret, liksom eventuella gräl eller konflikter i hemmet. Enstaka personer har uppgivit att de efter nätverksmötet har börjat ”anstränga sig mer” när det gäller relationer med närstående och med sitt liv i allmänhet, och att ”det börjar röra på sig” gällande arbete och skola, men att det inte ”hänt något konkret än.”

Med tanke på de spridda svaren och att det inte finns någon entydighet i svaren på vilket sätt man upplever att man påverkats av nätverksmötet, kan man konstatera att det inte går att dra några konkreta slutsatser kring om nätverksmötet i sig har påverkat individen i stort, eller stärkt deras förmåga till ett självständigt liv. Dock har någon sagt att man upplever en ökad självkänsla efter nätverksmötet, och många har också, både under och efter nätverksmötena, uttryckt tacksamhet och glädje över att så många tjänstemän velat komma till nätverksmötena och att de bryr sig om honom, henne och familjen.

Familjerna fick även svara på frågor om hur de upplevde nätverksmötet. Här skulle de ta ställning till fem olika påståenden på en 10-gradig skala där ytterligheterna var följande:

- Jag kände mig lyssnad på och förstörd <> Jag kände mig inte lyssnad på och förstörd.

---

² Anledningen till att inte alla 21 deltagare svarat på formuläret innan mötet är att initiativet till denna undersökning kom vid FA-Ns halvtidsseminarium då redan tre förmöten hade genomförts.

- Jag kände mig respekterad och tagen på allvar <> Jag kände mig inte respekterad och tagen på allvar.
- Mötet handlade om det jag ville <> Mötet handlade inte om det jag ville.
- Mötet har hjälpt mig ett steg framåt <> Mötet har inte hjälpt mig ett steg framåt.
- Mötet var bra för mig <> Mötet var inte bra för mig.

Totalt svarade 13 deltagare på formuläret, gällande nio möten.

Om man som ett mått på den upplevda delaktigheten utgår från de tre första frågeställningarna; förståelse, respekt och ämne för mötet, har alla familjer utom en uttryckt att de upplevt stor eller ganska stor delaktighet i själva nätverksmötet och planeringen av detta. Det man uppskattat är bland annat att rätt personer varit med vid mötet, att man fått svar på sina frågor eller fått ta del av information som man inte visste att man behövde. Bland annat gällde detta information om olika typer av subsidierade anställningar. En kvinna var före mötet säker på sitt yrkesval, men under nätverksmötet kom andra alternativ fram, och hon beskrev efteråt att det var befriande att kunna tänka i fler möjliga yrkesval.

Man upplevde även att de närvarande tjänstemännen lyssnade, var intresserade och ville hjälpa samt att alla kunde delta i diskussionerna. Man ansåg också att ”rätt” personer varit närvarande vid mötena. En del uppskattade också att de själva var närvarande när tjänstemännen talade om dem sinsemellan – ”inget är dolt för mig” som en uttryckte det. Det framkom också att man varit nöjd med att man fått berätta om sin situation för alla inblandade på en gång och att de överenskommelser som gjorts tagit hänsyn till detta. Detta kan tolkas som att man upplever att man varit delaktig i planering, innehåll i och resultat av mötet.

De saker man inte varit nöjd med handlar om att man uppfattat vissa handläggare som oengagerade eller ointresserade, och att det ibland tagit lång tid innan man kommer fram till en konkret plan om hur man ska komma vidare. En familj var också missnöjd med innehållet i mötet. Man ansåg att syftet med mötet var otydligt och önskade att man hade pratat mer om vissa saker som bara blev nämnda lite kort.

Processledaren har medverkat som observatör under nätverksmötena och bland annat noterat att i de fall familjen bestått av ett par så har fokus under samtalen mestadels varit på mannen i familjen. Ett skäl till detta kan vara att kvinnorna oftare haft en tydligare och klar planering. För kvinnornas del har samtalet mest bekräftat och befast den redan existerande planeringen medan det för mannen oftast behövs en längre diskussion för att komma fram till möjliga handlingsalternativ. Detta har också varit fallet för de två föräldralediga kvinnorna.

Utifrån detta kan man dra slutsatsen att nätverkscoachning ger möjlighet till reell delaktighet i planeringen, något som också varit tydligt vid ett antal möten där den enskilde själv har kommit med förslag på aktiviteter som handläggare vid Arbetsförmedlingen, Jobb Malmö eller socialsekreteraren inte tidigare övervägt. Man ska dock vara vaksam på att syftet med mötet är tydligt för alla inblandade, att klienten ges tillräckligt förhandlingsutrymme samt att alla parter ges likvärdigt och tillräckligt utrymme i mötet. Detta gäller främst klienten i förhållande till arbetsförmedlaren/socialsekreteraren.

Inom området demokrati och delaktighet skulle FA-N medverka till att man under projektiden utarbetar en hållbar metod, som bygger på ett demokratiskt deltagande med tydlig nätverksinriktning. Detta mål kan anses vara uppfyllt om en eller flera verksamheter

inkorporerat metoden eller delar av den i sin ordinarie verksamhet. Processledaren upplever idag att det finns en positiv attityd till att använda nätverkscoachning bland främst socialsekreterare vid Försörjningsstödsenheten och handläggarna vid Jobb Malmö, men att allt för stor arbetsbelastning och tidsbrist ställer hinder i vägen.

Metodutveckling och samverkan

När det gäller metodutveckling och samverkan har ett av de prioriterade målen med FA-N varit att öka kunskapen om nätverksarbete hos samverkande myndigheter. Detta har skett bland annat genom att representanter från de samverkande myndigheterna erbjudits kostnadsfria utbildningsplatser på Nätverksgruppens grundläggande kurs i nätverksarbete. Vid dessa har 4 personer deltagit från Jobb Malmö. Nätverksgruppen har även informerat personalen vid Jobb Malmö, enheten för arbete och utbildning, om nätverksarbete och processledaren har hållit en heldagsworkshop om nätverkscoachning för samma personalgrupp. Totalt deltog 26 personer i denna workshop. Under workshopen diskuterades flitigt kring hur man kan använda nätverkscoachning, som helhet eller delvis, och en tydlig ambition om att tillämpa metoden har framkommit.

Ett annat sätt att få kunskap om nätverksarbete är att delta i nätverksmöte. 46 tjänstemän representerande 6 verksamheter har under projektperioden deltagit i nätverksmöten arrangerade inom ramen för FA-N.

	Antal representationer	Antal unika individer
Försörjningsstödsenheten	13	12
Arbetsförmedlingen	16	8
Jobb Malmö	8	5
Utbildningsanordnare (Komvux, Merit utbildning samt Vägledningssentrum)	9	5

Tabell 4 Deltagande myndigheter

Försörjningsstödsenheten har närvarat vid samtliga 13 nätverksmöten, Arbetsförmedlingen vid 11 möten och Jobb Malmö vid sju möten. Av tabellen kan man också utläsa att samma tjänstemän vid vissa tillfällen deltagit i mer än ett möte. Tydligast blir detta för Arbetsförmedlingen där man i december 2012 valde att två arbetsförmedlare skulle representera myndigheten vid samtliga möten. Jobb Malmö representerades av FA-Ns kontaktperson vid två tillfällen, eftersom personen ifråga inte varit inskriven vid Jobb Malmö när nätverksmötet genomfördes, men den kompetensen ansågs behövas under mötet. Andra tillfällen då samma person varit representerad vid nätverksmöten har varit mer slumpartade, då denne har varit handläggare, studievägledare eller liknande för flera huvudpersoner.

Metoden nätverksarbete har således spridits till fler verksamheter än tidigare, och detta gäller framförallt Arbetsförmedlingen och Jobb Malmö som tidigare endast vid ett fåtal tillfällen deltagit i nätverksarbete. Huruvida detta har lett fram till att man utvecklat nya och innovativa samverkansformer är dock svårt att mäta inom projektperioden, och om man väljer att följa upp detta vid ett senare tillfälle kan det vara svårt att se kopplingen mellan FA-N och den nya metodutvecklingen. Ambitionen här får därför vara att så ett frö om att det är möjligt att arbeta mer systematiskt med nätverk och sammanhang hos de tjänstemän som deltagit i nätverkscoachning, trots att man arbetar med enskilda individers behov av försörjningsstöd och behov av arbete.

Det andra prioriterade målet, att underlätta samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering, är svårare att mäta under en så kort tidsperiod som projektperioden har varit. Representanter för flera olika samverkanspartners, bland annat Region Skåne och Arbetsförmedlingen har uttalat sig positivt om nätverksarbete främst kring individer som riskerar att falla mellan stolarna på grund av myndigheternas olika bedömningar av till exempel arbetsförmåga.

Extern utvärdering

Framtid Arbete – nätverkscoachning har på Finsam i Malmös uppdrag utvärderats av Tranquist utvärdering. Mycket kortfattat kan förutsättningarna för att ett projekt ska ha goda möjligheter att lyckas sammanfattas i två punkter:

- Projekt har ofta goda förutsättningar att lyckas om det finns en tydlig koppling mellan utvecklingsprocessen och den ordinarie verksamheten.
- Det är också mest gynnsamt när man har en låg grad av extern finansiering.

Dessa två kriterier har varit gällande för FA-N. Tranquist utvärdering konstaterar också att de tjänstemän som deltagit i nätverksmöten i stort är positiva till mötena som samarbetsform och att man är nöjda med innehållet i mötena. De svårigheter som funnits i projektet har varit inbyggda i strukturen sedan starten, bland annat beroende på bristande förankring hos samverkanspartners samt ett otydligt ägarskap över projektet och metoden. Projektet har också kantats av svårigheter som man endast i begränsad omfattning kunnat påverka, som till exempel personalomsättning bland nyckelpersoner i projektet, bristande kontinuitet i styrgruppen samt den ökande ärendebelastning på Försörjningsstödsenheten.

Mot bakgrund av detta konstaterar Tranquist Utvärdering att det förvisso finns goda förutsättningar att den tänkta implementeringen kan genomföras, men att det också finns flera, och viktiga faktorer som talar emot detta.

För vidare information Utvärdering av Framtid Arbete – nätverkscoachning (Tranquist, 2013).

Ekonomisk rapport

Framtid Arbete – nätverkscoachning beviljades medel med 600 000 kronor från Finsam I Malmö för att bedriva verksamheten under 18 månader. Dessa medel har utnyttjats enligt tabellen nedan.

	Beviljat	Utfall	Resultat
Löner	553 860	476 873,50	-138 526,40
Social avgifter	346 140	298 027,65	-86 573,20
Konferens		3 943	3 943
<i>Summa</i>	<i>900 000</i>	<i>726 671,40</i>	<i>-221 156,60</i>

Tabell 5 Ekonomiskt utfall

Avslutande reflexion

Att driva ett metodutvecklingsprojekt är spännande och stimulerande – man vet inte riktigt hur resultatet kommer att bli. Det uppstår hinder på vägen som måste undanröjas efter hand och ibland väcks frågor som man får skjuta på framtiden eftersom tiden i projektet inte är tillräcklig för att svara på dem. I den avslutande reflexionen kommer processledaren att lyfta fram några av de viktigaste erfarenheterna som gjorts under året.

Framtid Arbete – nätverkscoachning är ett litet projekt. Projektpersonalen har bestått av en person och budgeten har bestått dennes lön. Resten av insatserna inom ramen för projektet har bedrivits av ordinarie verksamheter som utfört sitt vanliga arbete. Eftersom det inte har funnits någon större projektorganisation kring processledaren har denne också varit ensam i sina arbetsuppgifter.

Fördelarna med ett så litet projekt är att de ekonomiska skadorna som riskeras är relativt små. Man valde också det lilla projektformatet utifrån tanken att implementeringen av metoden skulle kunna ske parallellt i det ordinarie arbetet eftersom arbetet inte byggde på en ny organisation som konstruerats för en kortare projektperiod.

Processledaren är fortfarande övertygad om att detta är en framkomlig väg för metodutveckling inom socialt arbete och offentlig sektor, men det ställer krav på olika stödfunktioner kring processledaren. Processledaren behöver kontinuerlig arbetsledning med regelbundna uppföljningar av hur processen fortgår. Detta är viktigt för att följa att arbetet bedrivs i enlighet med projektets syfte och mål, och för att kunna lösa små bekymmer och dilemman som kan vara svåra att ensam finna lösningar på.

Den viktigaste uppgiften för en styrgrupp i allmänhet är att följa arbetet och se till att projektet arbetar i linje med syfte och mål. Man håller regelbundna uppföljningar på ett mer övergripande plan och stödjer projektmedarbetarna med att undanröja eventuella hinder för samarbete. I ett projekt av FA-Ns storlek skulle styrgruppen, eller delar av den, även kunna vara en stödfunktion för processledaren och tillsammans med arbetsledaren vara närmre det dagliga arbetet och ge hjälp och stöd i detta. Denna tanke utvecklade processledaren dessvärre ganska sent i processen men det hade varit önskvärt att styrgruppen tidigt haft en större roll.

FA-N är ett projekt som har varit väl förankrat, men ändå inte. I samband med att ansökan om projektmedel skrevs gjordes ett gediget arbete med att beskriva och förankra metod och arbetsmodell. Många rutiner byggdes upp för att genomföra arbetet. Detta dokumenterades dock inte tydligt nog, och då de berörda personerna lämnade verksamheten, av olika skäl, gick stora delar av det arbetet dessvärre förlorat i projektet.

FA-N var i viss mån uppbyggt kring att den tilltänkta processledaren skulle leda arbetet. Detta hade sannolikt medfört att projektets produktion kunnat starta tidigare då hon redan genomfört ett antal möten med de berörda och på så sätt förankrat både verksamheten och sig själv som ledare för projektet. När den faktiska processledaren tillträdde hade förankringsprocessen tappat i tempo och viss information glömts bort. Därför fick processledaren delvis göra om detta arbete, vilket fick till följd att processen förlängdes.

Det rådde också delade meningar när verksamheten startade om hur väl förankrat projektet egentligen var. Man hade inte tecknat tydliga avtal om vad de olika myndigheterna skulle bidra med under projektåret. Att skriva detaljerade avtal kan ses som en onödig åtgärd, men det ger en klar bild av vad som förväntas av de deltagande verksamheterna. Det kan bli allt för otydligt att säga ja till att delta i ett samverkansprojekt när man får en idé presenterad för sig på ett möte. Ett tydligt avtal med förväntade insatser och omfattning är viktigt. Om avtal hade skrivits innan FA-N startade så hade också processledaren haft större mandat att efterfråga deltagande från tveksamma tjänstemän, vilket hade påverkat arbetet i projektet i en positiv riktning. Processledaren hade sannolikt då även haft större möjlighet att påverka den önskade metodutvecklingen i de samverkande verksamheterna.

Processledarens placering på Familjebasen har medfört avstånd till projektets närmsta samarbetspartners, socialsekreterarna på Försörjningsstödsenheten. Processledaren har under perioder förlagt delar av sin arbetstid på Försörjningsstödsenheten, vilket ändå inte ledde till högre delaktighet eller ökad förmedling av familjer till projektet.

Metodutvecklingsarbetet har försvårats då processledaren inte ägt frågan och hade behövt mer kraftfulla mandat. Det är mycket viktigt att noga överväga organisatorisk och fysisk placering av projekt och projektmedarbetare innan projektstart. Ett projekt kräver också att processledaren har starkt mandat att driva utvecklingsfrågan för samtliga berörda samarbetspartners. Detta är en viktig uppgift för styrgruppen, som i sin representation måste ha rätt mandat och placering i sina respektive organisationer, så att de i sin tur kan bedriva ett förankringsarbete på hemmaplan.

Den ekonomiska investeringen i ett projekt som FA-N är som tidigare nämnts relativt liten. Detta ger därför möjlighet till en jämförelsevis stor vinst, om projektet lyckats. Det är också relativt enkelt att starta en verksamhet som FA-N: när väl idén väl är förankrad krävs i stort sett inte mer än ett kontor med sedvanlig utrustning.

Det dyker ofta upp frågor huruvida ett projekt eller en verksamhet för arbetslösa är kostnadseffektivt; om den investering man gör betalar sig. Många gånger är det svårt att mäta eftersom samhällets kostnader för välfärd är spridd på många olika huvudmän och ibland besvärlig att direkt koppla till de individer eller den målgrupp som ingår i det aktuella projektet. Det föreligger också ett kausalitetsproblem, då vi faktiskt inte kan veta om det är insatsen, i det här fallet deltagande i FA-Ns verksamhet, som leder till resultatet. Trots detta görs nedan ett försök med en räkneövning nedan.

När kostnaden för arbetslöshet ska beräknas blir resultatet ofta olika beroende på vilka mått man utgått från och vilka kostnader man väljer att ta med i beräkningen. Enligt Ingvar Nilssons beräkningar³ medför arbetslöshet kostnader med cirka 460 000 kronor per individ och år. Dessa kostnader fördelas mellan utgifter för insatser, utgifter för offentlig försörjning och produktionsbortfall. Andra beräkningar utgår från vilka statens utgifter, i form av ersättning från arbetslöshetskassa samt intäktsbortfall i form av skatt, moms med mera. De beräkningarna ger en kostnad på cirka 360 000 kronor per individ och år.

Det är inom forskningen också vedertaget att arbetslöshet på sikt medför en större ohälsa med en ökad sjukvårdskonsumtion till följd. Utifrån detta kan man också i beräkningarna av

---

³ Se bland annat Är du lönsam lille vän? (2011)

arbetslöshetens kostnader räkna in framtida utgifter för ökad vård och rehabilitering. Då blir självklart kostnaden för en arbetslös individ allt högre ju längre tid han eller hon är arbetslös. Viktigt är också att barn till personer som har arbete har en större chans att lyckas i skolan och skapar genom detta större möjligheter att få arbete i framtiden.

Ju fler parametrar man räknar med, desto mer abstrakta blir resultaten. För att förenkla resonemanget redovisas de direkta utgifter som Malmö stad har för arbetslösa individer i sin budget, nämligen utgifter för försörjningsstöd och för insatser för arbetslösa.

Utgångspunkten är de konkreta siffror som berör projekt FA-N i räkneexemplet nedan:

Utgifterna för projektet har varit 726 671,40 kronor under en dryg 16-månadersperiod, och bidragit till minskade utgifter på 230 779 kronor i försörjningsstöd för SDF Rosengård. Om samtliga som blivit självförsörjande, sammalagt fem personer, även varit inskrivna vid

Enheten för arbete och utbildning vid Jobb Malmö, där varje ”plats” har en kostnad på 1900 kronor per månad, kan beräkningen se så här:

	Familj 1	Familj 2	Familj 3 ⁴	Summa
Försörjningsstöd	129 188	42 434	59 157	230 779
Insatser Jobb Malmö	45 600	45 600	22 800	114 000
<i>Totalt</i>				<i>344 779</i>

Tabell 6 Kommunens utgifter för arbetslösa

För att ha tjänat in den investeringskostnad som gjorts i FA-N behöver dessa familjer fortsätta att arbeta och studera i drygt 2 år vardera.

Om man bortser från projektets kostnader och räknar på vad ett nätverksmöte kostar i form av de deltagande tjänstemännens löner ges en bild av vad det kommer att kosta i ordinarie verksamheter efter projekttiden enligt räkneexemplet nedan.

Det genomsnittliga antalet deltagare vid nätverksmötet, inklusive nätverksledaren, är 5 personer. Timkostnaden för varje handläggare beräknas vara 238 kronor⁵. Den avsatta tiden för ett nätverksmöte har varit två och en halv timme, och även om denna tid sällan utnyttjats helt kommer vi att räkna med detta.

Antal deltagare	5
Tidsåtgång	2,5 timmar
Kostnad per timme	238 kronor
<i>Total kostnad per möte</i>	<i>2975 kronor</i>

⁴ I familj 3 har enbart kvinnans del räknats med då mannen fortfarande erhåller försörjningsstöd.

⁵ Timkostnaden är beräknad på den genomsnittliga lönen för anställda inom Individ- och familjeomsorgen, SDF Rosengård och är inklusive sociala avgifter. För enkelhetens skull används även detta belopp för representanter för andra myndigheter även om dessa statistiskt sett brukar tjäna något mer. Detta är i överensstämmelse med den försiktighetsprincip som bör tillämpas vid denna typ av beräkningar.

Kostnaden för de 13 möten som genomförts inom FA-N är således 38 675 kronor.

Utifrån detta får man konstatera att kostnaden vida understiger den beräknade minskningen av utgifter på 230 779 kronor för kommunen form av de familjernas uteblivna behov av försörjningsstöd.

Det är viktigt att återigen påpeka att räkneövningen enbart innehåller kommunens kostnader, och omfattar inte statens utgifter i form av studiestöd, aktivitetsersättning och lönebidrag. Trots detta är det intressant att notera att investeringskostnaden är betald inom relativt kort tid.

Räkneövningen ovan, och de kvantitativa resultat som redovisats tidigare, är den hårddata med vilken projekt och andra verksamheter ofta mäts. Under projekttiden har processledaren och andra berörda myndighetspersoner kunnat konstatera att nätverkscoachning även haft andra resultat än arbete och studier för de deltagande familjerna. Processledaren har både under pågående nätverksmöte och i uppföljningen med familjerna efter mötet, sett och hört en förändring hos deltagarna: man sträcker på ryggen, fysiskt och mentalt, och man möter andras blickar med en större fasthet än tidigare. En deltagare uttryckte det mycket tydligt: hans självförtroende hade ökat efter nätverksmötet. En av anledningarna till detta var att han vid mötet kunnat märka att tjänstemännen faktiskt brydde sig om hur det gick för honom och att det finns hjälp och stöd att få. En annan berättade om att hon fått större hopp inför framtiden efter mötet, och att detta gett henne mer kraft och lust att söka arbete.

En handläggare har också berättat att den deltagande kvinnan efter mötet börjat ställa större krav på handläggaren själv, och andra myndigheter, för att få den hjälp hon har rätt till och att myndigheterna samarbetar kring henne och hennes familjs behov. Detta var frågor som diskuterades mycket under kvinnans nätverksmöte.

Dessa upplevelser, att deltagarna blir stärkta genom nätverksmötena och även börjar ställa krav på myndigheter, kan tolkas som att deltagarna även fått en ökad upplevelse av tillhörighet till det etablerade samhället.

Slutord

För Malmö Stad är det således lönsamt att, med noggrann och omsorgsfull förankring och förberedelse, bedriva projekt som Framtid Arbete – nätverkscoachning där investeringskostnaden är låg, ingreppen i ordinarie verksamhet är mycket liten och möjligheterna att få tillbaka investerade pengar inom överskådlig framtid är stor.

Utöver de ekonomiska fördelarna finns även andra fördelar med ett nätverksinriktat arbete. Många verksamheter har som målsättning att arbeta med individen i centrum, och tjänstemännen strävar efter detta i sitt dagliga arbete. Tyvärr finns det inte alltid utrymme att förverkliga målsättningen i den omfattning som skulle vara önskvärt. Kanske har man inte heller alltid tillräckliga och ändamålsenliga verktyg till det i organisationen.

Nätverkscoachning är ett sätt att arbeta med helhetssyn kring individen, och innehåller delar som kan vara tillämpliga i det dagliga arbetet, även om ett nätverksmöte inte är aktuellt i alla ärenden. Individens eget deltagande i planeringen och genomförandet i nätverksmötet är en sådan del som kan tillämpas även vid andra typer av möten, och ger en god förutsättning för att individen ska kunna bli delaktig i sin egen planering att bli självförsörjande. Som

tjänstemän är det vi som är ansvariga för att bjuda in klienten till att vara delaktig och att ge dem det ansvar de ska ha. Det är också lika tjänstemännens ansvar att tillhandahålla de redskap som kan behövas i dessa processer.

Sedan tidigare vet man att nätverksarbete medför en gynnsam utveckling för en del personer och familjer i olika situationer. De tendenser som kunnat noteras inom arbetet med FA-N indikerar motsvarande resultat för en del arbetslösa med försörjningsstöd.